

Tuomo Tikkanen

Kelan kuntoutuspsykoterapia vaakalaudalla sote-uudistuksessa

Edellisessä *Psykoterapia*-lehdessä käsiteltiin psykoterapian asemaa sote-uudistuksessa otsikolla ”Psykoterapian asemasta sote-uudistuksessa”. Katsauksessa arvioitiin, mitä psykoterapialle tapahtuu uudistuksen yhteydessä.

Maan hallituksen valmisteleva 28 sote-lakiesityksen paketti on valmistunut 21.12.2016 ja lakiesitykset annettaneen eduskunnalle helmi–maaliskuun aikana. Lakiesitys asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa on vielä lausuntokierroksella. Lakiesitykset ja niiden tausta-aineisto löytyvät valtion sivuilta: <http://alueuudistus.fi/lakiluonnokset-12-2016>

Lakiesitykset eivät sisällä mitään mainintaa psykoterapiasta – eikä mistään muustakaan hoidosta tai hoitomuodosta. Lakiesitykset ovat luonteeltaan hallinnollisia, taloudellisia ja rakenteellisia.

Näiden lakien tarkoitus on perustaa Suomeen 18 sosiaali- ja terveystalveta jörjettävää maakuntaa 1.7.2017 alkaen. Niiden tehtäväksi tulee järjestää nykyinen kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuolto 1.1.2019 alkaen.

Lakiesityksistä ei käy ilmi, miten psykoterapia on suunniteltu järjestettäväksi uudistuksen myötä. Tällä hetkellä Suomessa psykoterapiaa järjestävät pääasiallisesti Kela kuntoutuspsykoterapian osalta ja kunnat ja sairaanhoitopiirit osin omana työnään ja osin ostopalveluina.

Myös Kelan kuntoutuspsykoterapioiden jatkuvuus on jäänyt avoimeksi. Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila on 11.11.2016

ilmoittanut eduskunnalle, että hallituksella ei ole suunnitelmia Kelan kuntoutuspsykoterapian lakkauttamisesta. Samalla ministeri toteaa kuitenkin, että vuoden 2017 aikana koko kuntoutuksen järjestäminen arvioidaan uudestaan:

”Lakisääteinen Kansaneläkelaitoksen korvaama kuntoutuspsykoterapia turvaa psykoterapiapalvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja siihen käytetyillä resursseilla vähennetään sairauspäivärahojen, työkyvyttömyyseläkkeiden ja muiden toimeentuloturvaetuuksien kustannuksia.”

”Kuntoutuspsykoterapian merkitys kuntoutuksen työ- ja toimintakyvyn tukemiselle ja työurien pidentämiseksi nähdään keskeisenä, eikä suunnitelmia sen lakkauttamisesta ole.”

”Kuntoutusta koskeva lainsäädäntö ja rahoitus arvioidaan kokonaisuutena kuntoutuksen uudistamiskomitean työssä, joka päättyy 30.9.2017.”

Sitaatit ovat ministerin vastauksesta eduskunnalle: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Documents/KKV_540+2016.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön 21.12.2016 päivätyssä muistiossa ”Monikanavarahoituksen yksinkertaistaminen” todetaan, että: – Kuntoutuksen osalta toteutetaan meneillään oleva erillisselvitys,

minkä jälkeen tehdään tarvittavat päätökset 2017 aikana.

Erillisselvityksellä tarkoitetaan Sosiaali- ja terveysministeriön kuntoutuksen uudistamiskomitean työtä. Kuntoutuksen uudistamiskomitea on asetettu 1.9.2016 alkaen ja sen työskentelyaika on 1.9.2016–30.9.2017. http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/komitea-pohtii-kuntoutuksen-uudistamista

Koska lakiesitykset ovat epäselviä ja Kelan kuntoutuspsykoterapian tulevaisuus on vaakalaudalla, niin sekä eduskunnassa että psykoterapia-alan yhteisöissä on ryhdytty hakemaan asiaan tarkempaa selvitystä. Samalla on otettu kantaa psykoterapian asemaan sote-uudistuksessa.

Seuraavassa katsaus asiaan ja siihen liittyviin kannanottoihin.

EFPP:n Suomen verkoston kannanotto ministeriöille 2.11.2016

EFPP:n Suomen kansallisen verkoston hallitus otti kantaa sekä Kelan kuntoutuspsykoterapian että tulevien maakuntien järjestämien psykoterapiapalveluiden järjestämiseen sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle osoitetussa kannanotossa 2.11.2016. Kelan kuntoutuspsykoterapian osalta kannanotto puolsi nykyisen toimivan kuntoutuspsykoterapiajärjestelmän säilyttämistä ja kehittämistä. Kannanotto on julkaistu *Psykoterapia*-lehdessä 4/2016. Se löytyy myös järjestön sivuilta: http://www.efpp-finland.org/test/kannanotot/Efpp_lausunto_psyk_jarj.pdf

Therapeia-säätiön hallituksen kannanotto STM:n kuntoutuksen uudistamiskomitealle 8.11.2016

Therapeia-säätiön hallitus osoitti STM:n kuntoutuksen uudistamiskomitealle kannanoton, jossa todettiin painokkaasti, että Kelan lainsäädäntöön perustuvat kuntoutuspsykoterapiat tulee säilyttää myös sote-uudistuksessa. Kannanotto on julkaistu *Psykoterapia*-lehdessä 4/2016.

Suomen Psykologiliiton lausunto ministeriöille 8.11.2016

Suomen Psykologiliitto on lähettänyt sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle lausuntonsa sote-lakiluonnoksiin liittyen 8.11.2016. Kuntoutuspsykoterapian osalta lausunnossa todetaan:

”Tulokselliseksi osoittautuneen kuntoutuspsykoterapian rahoitus ja myöntäminen Kelan kautta on säilytettävä, koska se turvaa parhaiten kansalaisten yhdenvertaisuuden ja siinä on tärkeänä elementtinä valinnanvapaus: potilas valitsee itse psykoterapeuttinsa.”

”Keskusteluhoidon, ryhmämuotoisen hoidon ja psykoterapian saatavuutta aikuisille ja varttu-neelle väestölle maakunnissa on lisättävä Kelan kuntoutuspsykoterapian rinnalla, erityisesti ns. perustason matalan kynnyksen palveluina. Potilaiden erilaiset tarpeet ja tilanteet tulee huomioida keskusteluhoidon ja psykoterapian tarjonnassa.”

Lausunto on kokonaisuudessaan Suomen Psykologiliiton sivuilla: http://psyli.fi/files/2769/Psykologiliiton_lausunto_koskien_sote_ja_maakuntauudistuksen_lakiluonnoksia_8.11.2016.pdf

Kognitiivisen psykoterapian yhdistys ry:n kannanotto ministerille ja eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle 2.12.2016

Kognitiivisen psykoterapian yhdistys on lähettänyt kannanoton sosiaali- ja terveysministerille ja eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle. Kannanotossa todetaan mm. seuraavaa:

”Kelan kuntoutuspsykoterapian tarkoitus on työ- tai opiskelukyvyyn palauttaminen tai ylläpitäminen. Tämä on järkevä kohdennus psykoterapialle. Kelan kuntoutuspsykoterapia tuottaa tuloksia, mutta toki siinä on myös kehittämisen varaa, jotta väestön psykoterapeuttiset tarpeet kohdattaisiin tutkituilla ja vaikuttaviksi osoittautuneilla hoidoilla.

Kuntoutuspsykoterapiajärjestelmän toiminnan ja alueellisen tasa-arvon turvaaminen sekä hoidon vaikuttavuuden järjestelmällinen seuraaminen puoltavat kuntoutuspsykoterapioiden pitämistä jatkossakin Kelan hoidossa.

On esitetty myös näkemyksiä siitä, että psykoterapiaa tulisi saada aikaistettua, nykyisin se tulee saataville psykkisen sairastamisen suhteellisen pitkälle edenneessä vaiheessa ja aikaistaminen parantaisi terapiahoiton vaikuttavuutta. Tämä on totta ja edellyttää matalan kynnyksen kohdennettujen, suhteellisen lyhyiden ja helposti saavutettavissa olevien terapiamuotojen kehittämistä. Tämän ei tule johtaa huolellisen tarveharkintaan perustuvan pitkän psykoterapian tarjonnan heikentämiseen. Varhaisemman vaiheen palvelujen kehittäminen on nähtävä kuntoutuspsykoterapiaa täydentävänä ja myös varsinaisen kuntoutuspsykoterapian tarvetta vähentävänä matalan kynnyksen palveluna, esimerkiksi lyhyinä fokuoituina hoitoina.

SOTE-uudistuksen jälkeenkin tulee olla saatavilla sekä pitkiä että lyhyitä vaikuttavia psykoterapioita.”

Kannanotossa todetaan myös: Kehotamme jäseniämme allekirjoittamaan Kelan kuntoutuspsykoterapioiden säilyttämistä Kelan palveluina tukevan adressin verkko-osoitteessa <https://www.adressit.com/kuntoutuspsykoterapia>

Kansalaisadressi Kelan kuntoutuspsykoterapian saatavuuden turvaamiseksi

Marraskuussa 2016 ryhdyttiin keräämään nimiä kansalaisadressiin Kelan kuntoutuspsykoterapian saatavuuden turvaamiseksi. Helmikuun puolivälissä adressin oli allekirjoittanut runsaat 4400 ihmistä, joista merkittävä osa alan asiantuntijoita

Kun nimien keräys on suoritettu loppuun, adressi on tarkoitus luovuttaa STM:n kuntoutuksen uudistamiskomitealle, joka arvioi mm. Kelan kuntoutuspsykoterapioiden jatkuvuutta ja tulevaisuutta.

Adressin teksti on alla:

”Kelan kuntoutuspsykoterapia tähtää työ- tai opiskelukyvyn palauttamiseen ja ylläpitämiseen silloin, kun mielenterveyden häiriö niitä uhkaa. Kela on vastannut tähän asti kuntouttavasta psykoterapiasta 16-67 -vuotiaille henkilöille ja turvannut tasapuolisen kohtelun kuntouttavaan psykoterapiaan pääsemiseksi maanlaajuisesti. Nykyjärjestelmässä siis toteutuu sekä asiakkaiden alueellinen yhdenvertaisuus että valinnanvapaus suhteessa psykoterapiakuntoutuspalveluihin.

Sote-uudistuksen yhteydessä jotkut sairaanhoitopiirit ovat esittäneet Kelan kuntouttavan psykoterapiajärjestelmän purkamista ja varojen siirtämistä maakuntien ostopalveluvaroiksi eli jaettavaksi 18 osaan. Tämä olisi potilaiden oikeuksien vastaista. Nykyisin hyvin toimivan järjestelmän pirstominen kahdeksantoista osaan loisi väistämättä eriarvoisuutta kuntouttavaan psykoterapiaan pääsemisen ja toteutumisen suhteen. Kahdeksantoista uuden järjestelmän kehittäminen ja ylläpitäminen lisäisi hallinnollista työtä ja loisi kustannuksia, joiden määrää on vaikea edes arvioida. Ei myöskään ole takeita siitä, että rahat käytettäisiin jatkossa nimenomaan psykoterapiakuntoutukseen.

Kelan tilaston mukaan vuonna 2015 tuetussa psykoterapiassa kävi noin 27 300 suomalaista, heistä 16–26-vuotiaita 8 738. Kelan kuntouttava psykoterapiatyö on myös hyvin tuloksellista: Kelan oman rekisterin mukaan jopa 75 % kuntouttavan psykoterapian läpikäyneistä kuntoutuu opiskelu- tai työkykyiseksi, mikä on kuntoutuksen alueella poikkeuksellisen hyvä tulos. Kela toimii myös ammatillisen laadun takaajana, koska Kela hakemuksesta hyväksyy psykoterapeutit, jotka saavat oikeuden toimia Kelan palveluntuottajina.

Kuntoutuspsykoterapian kustannuksista 55,1% kerätään palkansaajien ja yrittäjien sosiaaliturvamaksuina suoraan sairausvakuutusrahastoon, josta Kelan kuntoutus rahoitetaan sairausvakuutuslain mukaisesti. Tästäkin syystä pitäisi olla selvä, ettei näitä palkansaajilta ja yrittäjiltä kerättyjä varoja voida siirtää maakuntien jaettavaksi.

Vuoden 2017 eläkesopimuksen mukaisesti maan hallitus on yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa sitoutunut kehittämään Kelan kuntoutuspsykoterapiaa. Olisi tämän sopimuksen vastaista purkaa Kelan kuntouttava psykoterapiajärjestelmä. Tämän lisäksi asiasta vastaava sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila on vastauksessaan eduskunnalle luvannut kirjallisesti, että Kelan kuntoutuspsykoterapian asema säilyy sote-uudistuksesta riippumatta.

Me allekirjoittajat vaadimme Kelan yhtenäisen kuntoutuspsykoterapiajärjestelmän turvaamista SOTE-uudistuksessa.”

Kuntoutuspsykoterapia mediassa

Tiedotusvälineet ovat toistaiseksi käsitelleet asiaa varsin niukasti. Niille on helmikuun alussa lähetetty lehdistötiedote asiaan liittyen.

Kansan Uutiset julkaisi 6.2.2017 asiasta seuraavan jutun:

Otsikko: ”Psyko-terapeuttien vuoro huolestua sote-uudistuksesta – Pilkkominen 18 osaan loisi eriarvoisuutta”

Kuvateksti: ”Nyt psykoterapiaa voi saada arvioidun tarpeen eikä rajallisen määrärahan mukaan. Terapeutit pelkäävät, että tämä muuttuu sote-uudistuksessa.”

Teksti:

”Osa sairaanhoitopiireistä haluaa purkaa Kelan järjestelmän ja siirtää rahat maakuntiin.

Psyko-terapian asiantuntijat ovat huolissaan psykoterapian saatavuuden huomattavasta heikentymisestä sote-uudistuksessa. He vaativat Kelan yhtenäisen kuntoutuspsykoterapiajärjestelmän turvaamista.

Terapeuttien huoli syntyy siitä, että osa sairaanhoitopiireistä on esittänyt Kelan kuntouttavan psykoterapiajärjestelmän purkamista ja varojen siirtämistä maakuntien ostopalveluvaroiksi eli jaettavaksi 18 osaan.

Kelan kuntoutuspsykoterapiajärjestelmän purkaminen heikentäisi potilaiden mahdollisuutta saada tarvitsemaansa psykoterapiaa.

Potilaiden yhdenvertaisuus ja valinnanvapaus ovat myös vaarassa. Tämä on selkeä heikennys nykyiseen tilanteeseen, jossa psykoterapiaa voi saada arvioidun tarpeen eikä rajallisen määrärahan mukaan, terapeutit ja alan järjestöt arvioivat.

Terapeuttien mukaan nykyjärjestelmässä toteutuu asiakkaiden alueellinen yhdenvertaisuus ja valinnanvapaus. Järjestelmän pilkkominen 18 osaan toisi eriarvoisuutta psykoterapia-kuntoutuspalveluihin.

– On suuri riski, että potilaiden mahdollisuudet saada jatkossa psykoterapiaa heikenevät huolestuttavasti, toteaa psykoterapeutti Anna Collander.

– Moni terapeutti on järkyttynyt siitä, että ehdotetaan toimivan ja tutkitusti erittäin tulokellisen järjestelmän purkamista.

Mikään laki ei velvoita

Kelan psykoterapiavarojen siirtäminen maakuntiin tarkoittaisi myös psykoterapian järjestämisen lakiperustan lakkauttamista. Collanderin mukaan tämän jälkeen millään taholla ei olisi enää lakisääteistä velvollisuutta järjestää terapiaa. Mikään lainsäädäntö, joka koskee kuntia, kuntayhtymiä ja maakuntia, ei erikseen mainitse psykoterapiaa hoitona tai kuntoutuksena, joka kunnan tai maakunnan tulisi järjestää.

– Kun tämän lisäksi muistamme, että maakuntien sote-lainsäädännössä niille asetetaan 3 miljardin euron säästötavoite seuraavan 12 vuoden aikana, niin on helppoa ymmärtää, että sellaisen hoidon tai kuntoutuksen, jota laki ei erikseen määrää järjestettäväksi, asema tällaisissa säästöpainneissa on heikko.

Valinnan vapaus heikkenisi

Nykyisen järjestelmän purkaminen rajoittaisi myös potilaiden nykyistä vapautta valita terapeutti Kelan hyväksymien psykoterapeuttien joukosta. Valinnan vapaus rajoittuisi vain niihin terapeutteihin, jotka maakunta on hyväksynyt ostopalveluihinsa.

Kelan rekisterin mukaan 75 prosenttia psykoterapiatukea saaneista kuntoutuu täysin

opiskelu- ja työkykyiseksi. Tämä kuntoutuksessa poikkeuksellisen hyvä tulos on terapeuttien mielestä uhattuna uudistuksessa.

Kuntoutuspsykoterapian kustannuksista reilut 55 prosenttia kerätään palkansaajien ja yrittäjien sosiaaliturvamaksuina suoraan sairausvakuutusrahastoon, josta Kelan kuntoutus rahoitetaan sairausvakuutuslain mukaisesti.

Palkansaajilta ja yrittäjiltä kerättyjä varoja ei pitäisi voida siirtää maakuntien jaettavaksi.

– Näitä palkansaajien kuntoutusta varten kerättyjä varoja voisi jatkossa käyttää ihan muihin tarkoituksiin. On todella hämmäntävää, että tällaista mahdollisuutta edes mietitään, sanoo psykoterapeutti Aili Schulman.

Kela takaa laadun

Kelan kuntoutuspsykoterapia pyrkii työ- tai opiskelukyvyyn palauttamiseen ja ylläpitämiseen silloin, kun mielenterveydenhäiriö uhkaa niitä. Kela vastaa kuntouttavasta psykoterapiasta 16–67-vuotiaille ja turvaa tasapuolisen kohdellun kuntouttavaan psykoterapiaan pääsemiseksi maanlaajuisesti. Kelan tilaston mukaan vuonna 2015 tuetussa psykoterapiassa kävi noin 27 300 suomalaista, joista 16–26-vuotiaita oli 8 738. Kela toimii ammatillisen laadun takaajana, koska se hyväksyy hakemuksesta psykoterapeutit, jotka saavat oikeuden toimia Kelan palveluntuottajina.

Kuntoutuspsykoterapian saatavuuden turvaamiseksi on perustettu nettiadressi, jonka on allekirjoittanut noin 4 000 henkilöä. Heistä suuri osa alan ammattilaisia.

Kelan kuntoutuspsykoterapian säilyttämisen puolesta ovat ottaneet kantaa alan keskeiset järjestöt, kuten EFPP:n Suomen kansallinen verkosto, Suomen Psykologiliitto, Kognitiivisen psykoterapian yhdistys sekä Therapieäätiö.”

Oikeus psykoterapiaan, psykoterapian laki- ja rahoitusperusta sekä asiakkaan valinnanvapaus

Kelan kuntoutuspsykoterapian turvaamisessa on kyse isoista ja merkittävistä asioista.

Tällaisia ovat:

1) Psykoterapiaa tarvitsevien subjektiivinen oikeus psykoterapiakuntoutukseen. Laki Kelan kuntoutusetuuksista 566/2005 takaa sen. Jos Kelan kuntoutuspsykoterapia lakkautetaan, lakkaa myös suomalaisten subjektiivinen oikeus psykoterapiaan.

2) Psykoterapiapalvelujen lakiperusta. Muu lainsäädäntö kuin Kelan kuntoutuslainsäädäntö ei edes mainitse psykoterapiaa hoitona tai kuntoutuksena, joka tulisi järjestää.

3) Psykoterapiapalvelujen rahoitusperusta. Vain Kelan kuntoutuspsykoterapian rahoitus on lakisääteisesti turvattu sairausvakuutuslain kautta. Kunnissa ja kuntayhtymissä – ja tulevaisuudessa maakunnissa – psykoterapian rahoitusta ei ole erikseen järjestetty.

4) Kuntoutuspsykoterapian kohdalla kansalaisilla on aito valinnanvapaus valita itse psykoterapeutinsa pätevistä Kelan hyväksymistä psykoterapiapalvelujen tuottajista. Välissä ei ole kilpailuttavaa tahoja, joka päättäisi asiakkaan puolesta, minkälaisia palveluja hänelle ostetaan.

5) Psykoterapiakuntoutuksen lakisääteisyys on varsin tuore asia. Se on ollut voimassa vasta vuodesta 2011 alkaen. Sitä ennen toiminta oli harkinnanvaraista ja sitä rajoitti kulloinenkin budjetti. Muistissa lienee varsin hyvin, minkälainen kaaos ja epäoikeudenmukainen tilanne syntyi, kun 2000-luvun alussa silloinen sosiaali- ja terveysministeri Sinikka Mönkkäre keskeytti kuntoutuspsykoterapiapäätösten teon kokonaan jo kesällä, koska kasvanut psykoterapian tarve ei ”mahtunut budjettiin”.

6) Psykoterapiakuntoutuksen kehittämisestä on sovittu sote-prosessin aikana tehdyssä eläkesopimuksessa 2017. Eläkesopimuksen toteuttamiseen on sitoutunut myös nykyinen hallitus hallitusohjelmassaan. Kyseessä on sekä työmarkkinajärjestöjen välinen että niiden ja hallituksen kesken tehty poliittinen sopimus. Siinä todetaan nimenomaan, että

eläkeratkaisu sisältää myös kuntoutuksen tehostamistoimia osana pyrkimystä pidentää työuria, vähentää sairauspoissaoloja ja ennenaikaisia työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisiä.

Kuntoutuspsykoterapian lakiperusta: Laki Kelan kuntoutusetuuksista 566/2005

Kelan kuntoutuspsykoterapialla on lakisääteinen perusta eli Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista 566/2005. Siinä kuntoutuspsykoterapia on määritelty lakiin ja tarpeeseen perustuvaksi kuntoutujan oikeudeksi. Tämä oikeus on tullut voimaan vuoden 2011 alusta (§11a-b). Tällöin on haluttu varmistaa kuntoutusta tarvitsevan oikeus psykoterapiaan lainsäädännöllisellä ratkaisulla, koska kuntien, kuntayhtymien ja sairaanhoitopiirien tarjoamat kuntoutuspalvelut eivät toimineet tarpeenmukaisesti ja yhdenvertaisesti.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050566#L2P11a>

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia koskevan lain 9–10 §§ säättävät vaativasta lääkinnällisestä kuntoutuksesta, joka sisältää myös psykoterapian järjestämismuutosten. Nämä säädökset ovat tulleet uudistettuna voimaan 1.1.2016.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050566#L2P9>

Vuoden 2017 eläkesopimus ja siihen liittyvä sitoumus kuntoutuspsykoterapian kehittämistä

Kuntoutuspsykoterapian kehittämisestä on sovitettu vuoden 2017 eläkesopimuksen yhteydessä eli 26.9.2014. Tällöin sote-prosessi oli jo käynnissä. Tällöin sovittiin nimenomaan Kelan järjestämän kuntoutuspsykoterapian kehittämisestä osana työurien pidentämiseen tähtääviä toimia. Sopimuksen kanssa olisi täysin ristiriidassa, jos Kelan järjestämä kuntoutuspsykoterapia lakkautettaisiin.

http://www.eläkeuudistus.fi/media/linkkitiedostot/eläkesopimus-2017_allekirjoitettu-versio.pdf

Kelan kuntoutuspsykoterapian kehittäminen on erottamaton osa kyseistä sopimusta, johon on allekirjoituksellaan sitoutunut myös Suomen valtio. Kuntoutuspsykoterapian korvaustasoa on valtioneuvoston asetuksella nostettu sopimuksen mukaisesti 1.1.2016 alkaen, jotta kuntoutus olisi mahdollisimman monen saatavilla.

Sopimuksessa todetaan kuntoutuspsykoterapiasta seuraavaa:

”LIITE 3: KUNTOUTUKSEN TEHOSTAMINEN JA SAIRAUSPOISSAOLJEN VÄHENTÄMINEN

1.3 Psykoterapian korvaustaso

Kansaneläkelaitoksen korvaamassa kuntoutuspsykoterapiassa nuorten (16–25-vuotiaiden) korvaustaso on aikuisten (26–67-vuotiaiden) korvaustasoa suurempi. Aikuisten korvaustasoa on tarkistettu viimeksi yli 20 vuotta sitten. Aikuisten korvaustaso nostetaan nuorten tasolle.”

Sopimuksen alussa todetaan myös, että työeläkeratkaisu on kokonaisuus, joka perustuu Suomen hallitusten kanssa neuvoteltuihin ja sovittuihin linjauksiin.

”Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat tehneet tämän sopimuksen mukaisen ratkaisun seuraavaksi työeläkeuudistukseksi. Neuvottelut ovat perustuneet pääministeri Jyrki Kataisen ja pääministeri Alexander Stubbin hallitusten ohjelmiin, 22.3.2012 tehtyyn työurasopimukseen, 30.8.2013 solmittuun työllisyys- ja kasvusopimukseen sekä työmarkkinakeskusjärjestöjen maan hallitukselle 19.3.2014 toimittamaan kannanottoon.”

”Uudistus sisältää myös työssä jatkamista ja jaksamista edistäviä kehittämistoimia. Muutosten vaikutukset on arvioitu Eläketurvakeskuksessa ja valtiovarainministeriössä. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on osallistunut ratkaisun valmisteluun.

Tämän sopimuksen mukainen ratkaisu on

työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ehdotus valtiovallalle seuraavaksi eläkeuudistukseksi, jonka mukaisesti tarvittavat säädösmuutokset toteutetaan. Lainmuutosehdotukset, mukaan lukien työssä jatkamista ja jaksamista tukevat kehittämistoimet, tulee valmistella vakiintuneen tavan mukaisesti kolmikantaisesti. Lainvalmistelun lähtökohtana on, ettei tässä yhteydessä valmistella muita tähän ratkaisuun liittymättömiä muutoksia.”

Myös pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa 29.5.2015 on sitouduttu vuoden 2017 eläkesopimuksen toteuttamiseen kaikilta osin: <http://valtioneuvosto.fi/sipilan-hallitus/hallitusohjelma>

Sote-uudistuksen ja maakuntaudistuksen suhteesta

On syytä korostaa, että sote-uudistus ei tarkoita kaikkien ihmisten terveyttä edistävien toimintojen siirtämistä maakuntien tehtäväksi. Sote-uudistus ei ole identtinen maakuntaudistuksen kanssa. Maakuntien järjestettäväksi tulee siirtää ne palvelut, jotka on järkevä järjestää nimenomaan maakuntatasolla – eikä esimerkiksi omana kokonaisuutenaan tai Kelan tai kuntien toimesta.

Jo työterveyshuollon, opiskelijaterveydenhuollon ja oppilas- ja opiskelijahuollon kohdalla hallitus on asiaa harkittuaan päätenyt siihen, että niitä ei siirretä maakuntiin, vaan ne pysyvät itsenäisinä ja ne järjestetään seuraavasti:

– Työterveyshuolto järjestetään edelleen työterveyshuoltolain perusteella ja rahoitetaan työnantajien ja työntekijöiden maksuilla sairausvakuutuslain perusteella. Psykologinen työterveys, psyykkinen kuormitus ja näihin liittyvät tehtävät ovat työterveyshuollon keskeinen toiminta-alue.

– Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) toiminta järjestetään edelleen keskitetysti ja se rahoitetaan sairausvakuutuslain perusteella. YTHS:n toimintaa laajennetaan koskemaan yliopisto-opiskelijoiden lisäksi myös ammattikorkeakoulujen opiskelijoita. YTHS:n toiminnan merkittävä osa-alue ja ansio ovat toimivat mielenterveyspalvelut suoraan opiskelijoille.

– Esikouluissa, peruskouluissa ja lukioissa ja toisen asteen ammattioppilaitoksissa oppilas- ja opiskelijahuolto järjestään ja rahoitetaan edelleen kuntien toimesta oppilas- ja opiskelijahuoltolain perusteella. Kunnat vastaavat jatkossakin kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuvasta psykologi- ja kuraattoritoiminnasta.

On vankat perusteet sille, että myös Kelan kuntoutuksen hyvin toimivat osat säilytetään ja niitä kehitetään keskitetysti. Tämä koskee erityisen selvästi kuntoutuspsykoterapiaa. Kuntoutuksena annettava psykoterapia on jatkossakin järkevintä järjestää Kelan toimesta Kelan kuntoutusetuuksista annetun lain nojalla. Tämä on paras, laadukkain ja kustannustehokkain ratkaisu sekä asiakkaiden psykoterapiaa koskevien oikeuksien että psykoterapiapalvelujen kokonaisuuden kannalta.